

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies nonus et decimus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1925

I. E Laudatione S. Theodori Auctore S. Gregorio Nysseno

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72556)

A *Præsentibus*
R^{mo} D. Fortunato Maria Rosata *Basil. Patr. Can. Pro-Vic^o. Gen. ab Excel^o D. D. patriarcha special. dep^o.*

D. Carolo Alexandri
D. Josepho Campanari, sacerdotibus huius ecclesiae et aliis quamplurimis (1).

Neque his solis S. Theodori reliquiis gloriantur Veneti; eius enim crus in thesauro Sancti Marci servatur (2). Quanam ex tot reliquiis variis in locis dispersae genuinae sint, quanam adullerinae nullius est mortalium discernere.

57. Praeter Venetos, Brundusini quoque S. Theodori reliquias in sua ecclesia cathedrali requiescere contendunt, ex Amasia huc delata. « De tempore deque eius translatione haec tantum traditio immemorabilis habetur: quod navis hoc tam pretioso pignore onusta alias in oras illud ut traduceret, forte litus Brundusinum tenuit; ast inde abscessura ventis quantumvis propitiis velas daret, remisque vim iungeret jaentibus undis, immobilis persistit. Res datur miraculo. Sacrum

B Theodori elevatur depositum et continuo ratis abire felici permittitur volatu. Eius festum celebre est bis in anno die 27 aprilis, qua conquevisse apud Brundusinos narratur, et 9 novembris... Theodori nomen adeo in cultu est apud Brundusinos, ut eius in argenteis et ex aere nummis signari consueverit, ut factum fuit mandante rege Ferdinando II. Praeferebant nummi ex una parte

inter duas columnas quae civitatis vetustissima insignia sunt, S. Theodori imaginem, ex altera hoc emblemma: Fidelitas Brundusina (3).

58. In synaxariis legitur Passio S. Theodori ducis die 8 februarii, die autem 17 Passio S. Theodori tironis, huic autem haec nota sufficitur: τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σὺναξις τῷ σαββάτῳ τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτοῦ μαρτυρείῳ ἐν τοῖς Σφωρακίῳ (4), et officium S. Theodori suo loco Triodio insertum est, cum hac rubrica ante canonem: ἀναγινώσκωμεν τὸ Μαρτύριον τοῦ ἁγίου· τὸ δὲ Ἐγκώμιον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης ἀναγινώσκειται εἰς τὴν τράπεζαν. Solito autem loco, inter sextam et septimam oden, ponitur synaxarium, quod est de miraculo τῶν κολόβων. Ratio cur festus dies martyri status non sit apud Graecos in promptu est. Anniversaria enim eius sollemnia mense februario recurrebant, quo etiam ieiunia inchoantur. Porro, ex antiqua lege, tempore ieiuniorum sabbatis tantum et dominicis sanctorum celebritatibus locus erat (5). Festum 8 iunii nunc Theodori ducis est (6); tironis primum fuisse, ex dictis de sollemnitatibus Euchaitorum probabile est (7). Die 5 novembris CPoli agebatur memoria consecrationis ecclesiae ἐν τοῖς Σφωρακίῳ (8). Similem ob causam inductum esse apud latinos festum 9 novembris existimo, ob anniversarium dedicationis ecclesiae S. Theodori Romae, sub Palatino.

(1) Breve memoria e saggio istorico del glorioso martire S. Teodoro condottiere militare d'Eraclea (Venezia, 1828), p. 7-9. — (2) A. PASINI, Il tesoro di S. Marco in Venezia, p. 37. — (3) LUCENTIVS, ap. UGHELLI-COLETTI, Italia sacra, t. IX,

p. 7. — (4) Synax. Eccl. CP., p. 469. — (5) MORCELLI, Kalendarium ecclesiae Constantinopolitanae, t. I, p. 307. — (6) Synax. Eccl. CP., p. 735. — (7) Supra, n. 48-50. — (8) Synax. Eccl. CP., p. 197.

I. E LAUDATIONE S. THEODORI

AUCTORE S. GREGORIO NYSSENO

E codicibus Parisiensi bibl. Nationalis gr. 585 (= 1), Vaticano gr. 1433 (= 2), Ambrosiano C. 135 inf. (= 3), Parisiensi 757 (= 4), Parisiensi 499 (= 5), Parisiensi 586 (= 6). Cf. Comm. praev. num. 2-4.

Patria Theodori
militis.
Exorta persecutione,
1. Πατὴρς τοῖνον τῷ γενναίῳ ἢ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα¹ χώρα· ἐγγενής γάρ και οὗτος κατὰ τὸν Ἰωβ τῶν ἀπ' ἥλιου ἀνατολῶν, και τῆς πατρίδος ἐκεῖνω κοινονῶν, οὐκ ἀπελείφθη τῆς τοῦ ἦθους μιμήσεως. Νῶν δὲ πάση τῇ οἰκουμένη ἐστὶ² μάρτυρς³ κοινός⁴ τῆς⁵ ὄψ' ἥλιω⁶ πολιτῆς· ληφθεὶς δὲ ἐκεῖθεν πρὸς ὀπλιτικὸς καταλόγους, οὕτως μετὰ τοῦ ἰδίου τάγματος πρὸς τὴν ἡμετέραν διέβη χώραν⁷ τῆς χειμερινῆς ἀναπαύσεως τοῖς στρατιωτικαῖς ἐνθάδε παρὰ τῶν κρατούντων διαταχθείσης. Πολέμου δὲ κινηθέντος ἀθρόον, οὐκ ἐξ ἐφόδου βαρβαρικῆς ἀλλ' ἐκ νόμου Σατανικοῦ, και δόγματος θεομάχου (πᾶς γὰρ⁸ ἡριστιανὸς ἠλαύνετο τῷ⁹ ὄνοσεβεὶ γράμματι, και πρὸς θάνατον ἦγετο)· τότε δέ,

τότε ὁ τρισμακάριος οὗτος¹⁰, γνώριμος ὢν ἐπ' εὐσεβείᾳ και τὴν πίστιν τὴν εἰς Χριστὸν πανταχοῦ περιφέρων, μόνον οὐκ¹¹ ἐπὶ τοῦ μετώπου¹² τὴν ὁμολογίαν γραφάμενος, οὐδέτι νεόλεκτος ἦν¹³ τὴν ἀνδρείαν οὐδὲ ἀπειρος πολέμου και μάχης· ἀλλὰ γενναίος τὴν ψυχὴν, ισχυρὰν ποιησάμενος¹⁴ πρὸς τοὺς κινδύνους τὴν ἔνστασιν, οὐχ ὑφειμένος¹⁵, οὐ δειλιῶν, οὐ λόγον ἀπαρησίαστον προβαλλόμενος. Ὡς γὰρ ἐκάθισε τὸ πονηρὸν ἐκεῖνο¹⁶ δικαστήριον, ὃ τε ἡγεμὼν και ὃ¹⁷ ταξίαρχος εἰς ταῦτ¹⁸ συνελθόντες, ὡς Ἡρώδης ποτὲ¹⁹ και Πιλάτος, τὸν δοῦλον τοῦ σταυρωθέντος εἰς κρίσιν ὁμοίαν τοῦ δεσπότην κατέστησαν. « Και λέγε²⁰ φησί, πόθεν σοι θρασυτήτος και τόλμης ἐγγινομένης²¹, εἰς²² τὸν βασιλικὸν ἐξυβρίζεις

1. — ¹ ἀνίσχοντα 1, 4, 6. — ² om. 4. — ³ ἅπας in marg. add. 6. — ⁴ πάσης τῆς οἰκουμένης ἐστὶν ὁ μάρτυρς ἅπας κοινός 2, 3. — ⁵ τοῖς 4. — ⁶ ἥλιον corr. 4. — ⁷ om. 4, 5. — ⁸ om. 4. — ⁹ om. 5. — ¹⁰ Θεόδωρος add. in marg. 5. — ¹¹ μονονοχὶ και ἐπὶ 2. — ¹² οὐκ ἐπὶ τοῦ

μετ. μόνον 4, 5. — ¹³ ὄν 5. — ¹⁴ ποιεῖται 4, 5. — ¹⁵ ὑφειμένος 5. — ¹⁶ om. 5. — ¹⁷ (δικ. - ὃ) ὁ δαίμων αὐτῷ τὸ πονηρὸν δικ. και ἡγεμὼν και 3. — ¹⁸ ταῦτ¹⁸ om. 4. — ¹⁹ om. 5. — ²⁰ om. 4. — ²¹ ἐγγινομένης 3, 5 et in marg. 6. — ²² om. 5.

τόμον

AUCTORE
H. D.S. Theodori
festa.

E

F

coram
praesidi-
bus

LAUDATIO

fidem impertente

confiletur

diisque irridet.

Inducis sibi concessis

utitur ut Matris deorum

νόμον ²³, οὐκ ὑποκύπτεις δὲ ²⁴ τρέμων τοῖς τοῦ θεοῦ ²⁵ προστάγμασι, οὐδὲ ²⁶ προσκυνεῖς κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς κρατοῦσιν; » οἱ γὰρ ἀμφὶ Μαξιμιανὸν τότε τῆς βασιλείας ἤγοντο ²⁷ (1). Ὁς στερεῶ τῷ προσώπῳ καὶ ἀκαταπλήκτῳ τῇ γνώμῃ ²⁸ εὐστοχῶν ²⁹ τὴν ἀπόκρισιν τοῖς λεχθεῖσιν ἐπέθηκεν· « Θεοὺς μὲν », λέγων ³⁰, « οὐκ οἶδα· οὐδὲ ³¹ γὰρ εἰσι κατὰ τὴν ἀλήθειαν· δαίμονας δὲ ὑμεῖς ἀπατεώνας πλανᾶσθε τῇ τοῦ Θεοῦ τιμῶντες προσηγορία· ἐμοὶ δὲ Θεὸς ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ μονογενῆς υἱός. Ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας τοῖνυν καὶ τῆς ὁμολογίας τῆς εἰς ἐκεῖνον, καὶ ³² ὁ τιτρούσκων τεμνέτω, καὶ ³³ ὁ μαστίζων ξαιρέτω, καὶ ³⁴ ὁ καιὸν προσαγέτω τὴν φλόγα, καὶ ὁ ταῖς φωναῖς μου ταύταις ἀχθόμενος ἐξαιρέτω τὴν γλώσσαν ³⁵. καθ' ἕκαστον γὰρ μέλος τὸ σῶμα τῷ κτισαντι χροῦσται τὴν ὁμοιότην. » Ἦττήθησαν τῶν λόγων ³⁶ οἱ τύραννοι· καὶ τὴν πρώτῃν προσβολὴν τοῦ ἀριστέως οὐκ ἤνεγκαν, νεανίσκων βλέποντες πρὸς τὸ πάθος σφριγῶντα καὶ ὡς ἡδύ τι πόμα τὴν τελευτὴν ἐφελκόμενον. B Ὡς δὲ ἐκεῖνοι μικρὸν ἐπέιχον ³⁷ ἠπορημένοι καὶ βουλευόμενοι τὸ πρακτέον, εἰς τις τῶν ἐν τέλει στρατιωτῶν κομφοῦς εἶναι οἰόμενος ³⁸, ἐπιχλευάζων ὁμοῦ τὴν ³⁹ ἀπόκρισιν τὴν τοῦ μάρτυρος· « Ἔστι γὰρ, ἔφη ⁴⁰, υἱός, ὃ Θεόδωρος, τῷ σῷ Θεῷ; καὶ γεννᾷ ἐκεῖνος, ὡς ἄνθρωπος ἐμπαθῶς; » — « Ἐμπαθῶς ⁴¹ μὲν ὁ ἐμός, ἔφη, Θεὸς οὐκ ἐγέννησεν· ἀλλὰ καὶ νῦν ὁμολογῶ, καὶ θεοπρεπῆ λέγω τὴν γέννησιν ⁴². σὺ δὲ ⁴³, ὦ νηπιώδη τὸν λογισμὸν καὶ ἄθλιε, οὐκ ἐσθραῖς οὐδὲ ἐγκαλέπη καὶ ⁴⁴ θήλειαν ὁμολογῶν θεᾶν ⁴⁵ καὶ ὡς μητέρα δόδεκα ⁴⁶ παῖδων τὴν αὐτὴν, προσκυῶν, πολυτόκον τινα δαίμονα κατὰ τοὺς λαγωγούς ἢ τὰς ⁴⁷ εὐκόλως καὶ ἐγκυβισκομένην καὶ ἀποτίκτουσαν; »

2. Οὐτως δὲ τοῦ ἁγίου διπλοῦν ἀντιστρέφαντος τῷ εἰδωλολάτῳ τὸν ¹ καταγέλοτα, σχῆμα πλασάμενοι φιλανθρωπίας οἱ τύραννοι· « Ὀλίγος, φησὶ ², πρὸς διάσκειν ³ ἐνδοθίτῳ τῷ μαινομένῳ καιρὸς ⁴. ἴσως ⁵ κατὰ σχολὴν δὸς ἐαντῷ ⁶ γνώμην, μετὰθῆται πρὸς ⁷ τὸ βέλτιον. » Μαρίαν γὰρ οἱ ἐκφρονες τὴν σωφροσύνην ἐκάλουν· ἔκστασιν δὲ καὶ παραφορᾶν τὴν ἐδλάβειαν· ὥσπερ ὅταν οἱ μεθύοντες, τὸ ἴδιον πάθος τοῖς νήφουσιν ὀνειδίξουσιν. Ἄλλ' ὁ εὐσεβῆς ἄνθρωπος ⁷ καὶ ⁸ τοῦ Χριστοῦ στρατιωτῆς εἰς ἀνδρικήν προᾶξιν ⁸ τῇ δοθείσῃ σχολῇ κατεχρήσατο. Ποία δὲ ⁹ ταύτη ¹⁰; καιρὸς ὅμιν μετ' ἐνφροσύνης ὑποδέξασθαι ¹¹ τὸ διήγημα ¹². Τῇ μεθενομένη μῆτρὶ τῶν θεῶν ναὸς ἦν ἐπὶ τῆς

μητροπόλεως Ἀμασείας ¹³ (2), ὃν οἱ τότε πλανώμενοι αὐτοῦ πονεῖ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τῇ ματαιούτῃ κατεσκεύασαν. Τοῦτον ὁ γενναῖος, ἐν τῷ τῆς δοθείσης ἀδείας καιρῷ ἐπιτηρέσας ¹⁴ εὐκαιρὸν ὥραν καὶ αἶθρα ἐπίφορον, ἐμπρησῆς κατέφλεξεν, ἔργῳ τοῖς ἀλιτηρίοις δόξας τὴν ἀπόκρισιν, ἦν πάντως ἀνέμενον μετὰ τὴν διάσκεψιν ¹⁵. Ἐπιδήλον δὲ τοῦ πράγματος ταχέως ἅπασιν ¹⁶ γενομένου ¹⁷ — καὶ γὰρ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως φανώτατον ¹⁸ ἐξήφθη τὸ ¹⁹ πῦρ — οὐκ ἐπεκρούφατο τὴν ἐγγείρισιν, οὐδὲ ἐσποῦδασε τὸ λαθεῖν· ἀλλ' ἐνδύλος ²⁰ ἦν καὶ σφόδρα γε τῷ κατορθώματι γαυρῶν καὶ ἐπερχαίρων τῇ ταραχῇ τῶν ἀθέων, ἦν ²¹ ἀκατάρτιον, τῷ ναῷ περιαλωσύντες καὶ τῷ ξοῶν. Καὶ μέντοι κατεμνήθη τοῖς ἄρχουσιν, ὡς αὐτονομήσας τὸν ἐμνηρησμένον. Καὶ πάλιν κριτήριον φοβερώτερον τοῦ προτέρου· ὥσπερ ὀδὴν καὶ εἰκόσ, ἐπισυμβάντος τηλικούτου ²² τοῦ παροξύναντος ²³. Καὶ οἱ ἐμὲ ἐπὶ ²⁴ τὸν δικαστικὸν ἀνέβησαν ²⁵ θρόνον. Θεόδωρος δὲ ²⁶ ἐπαρηγορίαστος ἐν τοῖς μέσοις ²⁷ ἄρχοντος θάρσος ἔχων ἐν τῇ στάσει τοῦ κρινόμενου ἐρωτώμενος, καὶ τῷ τάχει τῆς ὁμολογίας τὴν ἐρώτησιν ἐπικόπτων. Ἐπειδὴ δὲ ²⁸ ἀκατάπληκτος ἦν, καὶ πρὸς οὐδὲν ἐφείδετο ²⁹ τῶν ἀπειλουμένων δεινῶν, εἰς τοὐναντίον ³⁰ μετεβλήθησαν τρόπον· καὶ φιλανθρωπῶς διαλέγομενοι, ἀπαργεῖλαις ὑποσφύρειν ³¹ ἐπειρῶντο τὸν δίκαιον. « Καὶ γίνωσκε, φησὶν, ὡς εἰ βουληθείης ³² εὐπειθῶς τὴν συμβουλήν τὴν ἡμετέραν προσδέξασθαι, εὐθὺς σε καταστήσομεν ἐξ ἄφαντῶν γνώριμον ³³, ἐξ ἀδόξου ἐντιμον, καὶ σοὶ ³⁴ τῆς ἀρχιερωσύνης ἐπαγγελόμεθα τὴν ἀξίαν. » Ὡς δὲ τοῦ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξιωματοῦ ἤκουσαν ³⁵, ἐγγελάσας ³⁶ μακρὸν ὁ τρισμακάριος ³⁷ εἶπεν· « Ἐγὼ καὶ τοὺς ἱερέας τῶν εἰδῶλον ἀθλήων κρίνω, καὶ ὡς ματαίας ³⁸ πράξεις ὑπηρετίας οἰκτεροῦ· τοὺς δὲ ἀρχιερέας ἐπὶ πλεῖον ³⁹ ἔλω καὶ βδελύσσομαι· ἐπὶ γὰρ ⁴⁰ τῶν χειρόνων, ὁ μείζων καὶ προσητακτῶν ⁴¹ ἀθλιώτερος· ὡς ἐν τοῖς ἀδίκαις, ὁ ἀδικιώτερος ⁴². ὡς ἐν τοῖς φονεῦσιν, ὁ μᾶλλον ὀμός· ὡς ἐν τοῖς ἀκολάστοις, ὁ ἀσελγέστερος· καὶ διὰ τοῦτο ἐντεθεῖεν ἡδὴ διὰ ⁴³ τῶν ὀλεθρίων ἐπαγγελῶν καταβάλλετε ⁴⁴. λελίθητε γὰρ μοι, ὦ οὔτοι ⁴⁵, τὴν κορυφὴν τῶν κακῶν ὑποσχόμενοι· τῷ δὲ εὐσεβῶς καὶ ὀρθῶς ζῆν ⁴⁶ προαιρουμένῳ, παραρηπιεῖσθαι καλὸν ⁴⁷ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μᾶλλον ⁴⁸ ἢ οἰκεῖν ἐν σκηνήμασι μαρτυρῶν. Ἐγὼ καὶ τοὺς βασιλέας τούτους ⁴⁹, ὧν τὸν ἄνομον συνεχῶς ὑπαναγινώσκετε νόμον, ἔλεός, ὅτι αἵταρες ἐν ἀνθρώποις ἀξιώμα τὸ κράτος

D

templum incendat.

Minas

E

et promissa

aeque contemnit.

F

Psalms. 83, 11.

²³ καὶ add. 5. — ²⁴ om. 5. — ²⁵ βασιλέως 5. — ²⁶ καὶ ὃ 4 et in marg. 6. — ²⁷ ἡγ. τῆς βασιλείας 5. — ²⁸ καρδιά 5. — ²⁹ εὐστολον 2. — ³⁰ λέγειν 5, om. 1, 3, 6. — ³¹ ὄπτε 5. — ³² om. 5. — ³³ γλώτταν 5. — ³⁴ τῷ λόγῳ 5. — ³⁵ ἐπέσχον 5. — ³⁶ ποιούμενος καὶ 4. — ³⁷ om. 2. — ³⁸ φησι 4; νῖος φησιν in marg. 6. — ³⁹ om. 1. — ⁴⁰ λέγω γέννησιν corr. 4. — ⁴¹ om. 2. — ⁴² om. 5. — ⁴³ θεῶν in 3; γρ. θεῶν 6 in marg. — ⁴⁴ corr. al. man. 4. — ⁴⁵ σῖς 5; ῥας corr. 3. — ⁴⁶ 2. — ⁴⁷ τὸς corr. 4. — ⁴⁸ φασί 2. — ⁴⁹ ἐπίσκειν 2, 4, 5 et corr. 6. — ⁵⁰ ἄν add. 2; ἴνα 4, 5. — ⁵¹ τὴν add. 4. — ⁵² μετατεθῆ εἰς 5. — ⁵³ om. 5. — ⁵⁴ τᾶξιν 4, 5. — ⁵⁵ 1, 6; δὲ 3, 4, 5; ποίαν δὲ ταύτην in marg. 6. — ⁵⁶ αὐτῆ 3, 4, 5. — ⁵⁷ ὑποδείξασθαι 5. — ⁵⁸ τῷ διηγήματι 4. — ⁵⁹ om. 4. — ⁶⁰ ἐπιφωλύξας 4, 5, in marg. 6: γρ. ἐπίσφωλύξας. — ⁶¹ ἐπίσκειν 2, 4, 5, in marg. 6: γρ. ἐπίσ-

κειν. — ¹⁶ πᾶσι 2. — ¹⁷ γενομένου ταχέως 4. — ¹⁸ φανόσσομεν 3. — ¹⁹ om. 4, 5. — ²⁰ ἐκδύλος 4. — ²¹ ἦ 5, ἦ 2. — ²² om. 4. — ²³ παροξύνοντος 2, 4; παραξύνοντος 3. — ²⁴ εἰς 2, 4, 5. — ²⁵ ἐπέβησαν 4, 5. — ²⁶ ὁ μακάριος add. 5. — ²⁷ (ε. τ. μ.) om. 4; ἦν ἐν μέσῳ τοῦ 5. — ²⁸ καὶ add. 6. — ²⁹ ἠρίετο 5; ἐπείδετο 3. — ³⁰ τὸν ἐναντίον 3, 5. — ³¹ κενῶς add. 6. — ³² βουληθείης 5. — ³³ (καὶ γίνωσκε - γνώριμον) om. 2. — ³⁴ σὺ 1. — ³⁵ (ἡκ. ἀξίωμ.) 5. — ³⁶ γελάσας 3, 5; ἐγγελάσας 2. — ³⁷ Θεόδωρος add. 4. — ³⁸ ματαίον 5. — ³⁹ πλεόν 2; (ε. π.) ἐτι καὶ ἐτι 5. — ⁴⁰ δὲ 4. — ⁴¹ προσητακτῶν 4; προσητακτῶν 5. — ⁴² (ὡς - ἀδικιώτερος) om. 4. — ⁴³ τὰ 3. — ⁴⁴ καταπάταται 4. — ⁴⁵ (ὦ οὔτοι) om. 5, 4; ὡς οὔτοι 1. — ⁴⁶ om. 4. — ⁴⁷ (καλὸν παρρ.) 4, 5. — ⁴⁸ om. 4, 5. — ⁴⁹ om. 5.

(1) In huiusmodi Passionibus notas temporis omnino incertas esse alio loco monuimus. Les Passions des martyrs et les genres littéraires,

p. 239-46. — (2) Templi Matris deorum Amaseni nulla apud profanos scriptores mentio est.

τῆς

A τῆς βασιλείας ἔχοντες, τὴν τοῦ ἀρχιερέως ἐαντοῖς προσηγορίαν ἀνέθεσαν⁵⁰ καὶ τὴν πενήθηρ καὶ σκοτεινὴν πορφύραν ἐκεῖθεν ἀπιόσονται⁵¹, κατὰ μίμησιν τῶν κακοδαιμόνων ἀρχιερέων, ἀξιώματι φαιδρῶ σκυθρωπὸν περιφέροντες ἐνδύμα· ἔστι δὲ ὅτε καὶ μιὰρῶ βυμῶ πλησιάζοντες, ἀντὶ βασιλέων γίνονται μάγειροι, ὄνεις θύοντες καὶ βοσκημάτων ἀθλίων⁵² σπλάγγνα διερευνώμενοι, καὶ τῷ λῶθρῳ τοῦ αἵματος, ὡς κρεωπῶλαι τινες, τὴν ἐσθῆτα⁵³ μολύνοντες⁵⁴.

Dum
laceratur
psallit.

3. Μετὰ¹ ταύτας τὰς φωνὰς τοῦ δικαίου, οὐκέτι οὐδὲ τὴν πλάστην φιλανθρωπίαν καὶ ἐσχηματισμένην οἱ ἀρχόντες ἐπεδείκνυτο²· ἀλλὰ καὶ ἀσεβέστατον πρὸς τοὺς θεοὺς καλοῦντες, καὶ ἐτι τῶν βασιλέων ἐβριστην καὶ βλάσφημον, πρῶτον μὲν ἐπὶ τοῦ βασιανιστηρίου ξύλον κρεμάσαντες, τὸ σῶμα κατέξανον· ὁ δὲ τῶν δημίον σφοδρῶς ἐνεργούντων κάρτερος ἦν³ καὶ ἀνένδοτος⁴, καὶ στίχον ἐκ τῆς ψαλμωδίας ταῖς βασάνοις⁵ ἐπῆδεν· ἐλλογήσων τὸν Κέριον ἐν παντί καιρῷ, διὰ παντός ἡ ἀνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματι μου. Καὶ οἱ μὲν τῶν σαρκῶν⁶ ἀπέξων⁷· ὁ δὲ ἐπαλλεν, ὡς ἄλλοι τινὸς ὄφιστα μένον τὴν τιμωρίαν. Λιεδέξατο⁸ τὴν κόλασιν ταύτην τὸ δεσμοτήριον, καὶ πάλιν ἐκεῖ θαῦμα⁹ ἐτελεῖτο¹⁰ περὶ τὸν ἄγιον, καὶ¹¹ νύκτωρ φωνῇ πλήθους ψαλλόντων ἤμωτο, καὶ λαμπάδων

Psalm.
33, 1.

B ἐπιφανοῦσαν, ὡς ἐν παννυχίδι αὐγῇ ἐωρᾶτο τοῖς ἔξωθεν, ὡς καὶ τὸν δεσμοφύλακα πρὸς τὴν παράδοξον ὄψιν καὶ ἀκοὴν ταραχθέντα, εἰσπηδήσαι εἰς τὸν οἰκίσκον καὶ μηδένα εὐρεῖν πλὴν τοῦ μάρτυρος ἡσυχάζοντος καὶ τῶν ἄλλων δεσμοτῶν καθευδόντων. Ἐπειδὴ δὲ πολλῶν γινόμενων ἤκμαζε μᾶλλον¹² πρὸς τὴν ὁμολογίαν¹³ καὶ τὴν¹⁴ εὐσέβειαν, ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν ἡ κατακρίνουσα ψῆφος, καὶ πυρὶ τελειοθῆναι κελευσθεῖς, αὐτὸς μὲν ἀπῆλθε τὴν καλὴν καὶ μακαρίαν¹⁵ πρὸς Θεὸν πορείαν· ἡμῖν δὲ τὴν μνήμην τοῦ ἀγῶνος διδασκάλιον¹⁶ κατέλιπε, λαοὺς ἀθροίζων, ἐκκλησίαν παιδεύων, δαίμονας¹⁷ ἀπελαύνων¹⁸, ἀγγέλους εἰρημικοὺς κατὰγων, ζητῶν¹⁹ ὑπὲρ ἡμῶν παρὰ Θεοῦ²⁰ τὰ συμφέροντα, ἰατροῖον νόσον ποικίλων τὸν τόπον τοῦτον ἀπεργασάμενος, λιμένα τῶν χεμιζομένων ταῖς θλίψεσι, πενήτων εὐθηνουμένων²¹ ταμειῶν, ὀδοιπόρων ἀνεκτῶν²² καταγύγιον, παρήγορον τῶν ἐορταζόντων ἄληκτον. Εἰ γὰρ καὶ ἐνιασιαίους ἐορταῖς τὴν ἡμέραν ταύτην τελοῦμεν²³, ἀλλ' οὐδέποτε λίγρει τῶν κατὰ σπουδὴν ἀφιχνουμένων²⁴ τὸ πλήθος, τῶν²⁵ μωρητῶν δὲ σώζει τὴν ὁμοιότητα²⁶ ἢ ἐπὶ τὰδε φέρονσα λεωφόρος τῶν μὲν ἀνιόντων τῶν δὲ ὑποχωρούντων τοῖς ἐρχομένοις²⁷.

⁵⁰ ἐπέθηκαν 5. — ⁵¹ ἀπιόσονται 4. — ⁵² ἀθλίως 2. — ⁵³ τινες add. 2, 4 (τὴν ἐσθ.) om. 5. — ⁵⁴ μολυνόμενοι 2, 3, 4, 5.

3. — ¹ δὲ add. 5. — ² ἐπεδείκνυτο 4, 5. — ³ om. 4. — ⁴ ὦν add. 4; καρτερός ἔχων καὶ ἀνένδοτος 2. — ⁵ (τ. β.) om. 2. — ⁶ τὸ πλεόν add. corr. in marg. 6. — ⁷ ἀπέξανον 4. — ⁸ δὲ add. 2. — ⁹ θαύματα 3, 4, 5.

¹⁰ ἐτελεῖτο 2. — ¹¹ om. 5. — ¹² om. 1, 3, in marg. 6. — ¹³ τε add. 5. — ¹⁴ om. 5. — ¹⁵ μακ. καὶ καλὴν 5. — ¹⁶ διδασκάλιον 5. — ¹⁷ δαίμονα 2. — ¹⁸ φηγαδένων 2, 4, 5 (δ. ἀπ.) om. 3. — ¹⁹ αὐτῶν 5. — ²⁰ τοῦ Χριστοῦ 4. — ²¹ εὐθηνουμένων 4, 5. — ²² ἀνεκτῶν 4. — ²³ ἐπιτελοῦμεν 2. — ²⁴ ἀφιχνουμένων 5. — ²⁵ om. 5. — ²⁶ ὁμοιότητα 4. — ²⁷ τῶν πλήθει 4.

LAUDATIO

Visio in
carcere.

Igne
consumitur.

II. S. THEODORI PASSIO PRIMA

Passio graeca edita est ex codicibus **G 1** = bibl. Nationalis Parisiensis 499, **G 2** = eiusdem bibliothecae 520, **G 3** = bibl. Vaticanae Barber. 118, **G 4** = bibl. Angelicae 106, **G 5** = bibl. Nationalis 1470, **G 6** = bibl. Angelicae 81. Cf. Comm. praev. num. 5.

Passio latina e codicibus **L 1** = Capituli Veronensis 94, **L 2** = Basilicae S. Petri A 5, **L 3** = bibl. Vallicellanae XIX, **L 4** = bibl. Regiae Bruxellensis 7461. Cf. Comm. praev. num. 8.

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου¹ Θεοδώρου
τοῦ τήρωνος².

1. Μαξιμιανός¹ καὶ Μαξιμῖνος οἱ βασιλεῖς² ἐξαπέστειλαν³ εἰς πᾶσαν τὴν ὑπ' αὐτοῦ⁴ βασιλείαν⁵ πᾶντας τοὺς θρησκείοντας⁶ τὴν εὐσεβῆ τοῦ Θεοῦ⁷ θρησκείαν μιᾶρῶν ἐδεσμάτων ἀπογευσάμενους⁸ σφύζεσθαι, τοὺς δὲ ἀντιλέγοντας τοῖς δικαστηρίοις παραδίδοσθαι (1). Καθ' ὃν καιρὸν κρατηθεῖς⁹ Θεόδωρος εἰς τήρωνα¹⁰ ἐν τῇ

Lemma. — ¹ καὶ ἐνδόξον μεγαλομάρτυρος add. G1, 2; μεγαλομάρτυρος add. G 3, 6. — ² (τ. τ.) om. G 1, 2. — ³ πρὸ δέκα καλανδῶν μαρτίων praemitit G 2. — ⁴ ἐπὶ τοῦ διαβόλου κρατούμενοι add. G 5, 6. — ⁵ διατάγματα add. G 3. — ⁶ ὁσάνων G 2; αὐτῶν G 5, 6. — ⁷ π. τὴν οἰκουμένην G 3; ὅστε add. G 2. — ⁸ πάντα τὸν θρησκείοντα G 2, 6. — ⁹ (τ. Θ.) om. G 3. — ¹⁰ ἀπογενομένους G 3, 5, 6; ἀπογενομένον G 2. — ¹¹ ὁ ἅγιος add. G 5; ὁ μακάριος add. G 3. — ¹² τήρωνα G 3.

Passio S. Theodori¹.

1. Temporibus suis Maximianus et Maximinus imperatores miserunt per omnem terram regni sui edictum adversus¹ omnes verae Christi² religionis cultores, ut gustantes immolaticios³ cibos possent evadere tormenta et vivere, contradicentes vero in iudiciis tradi et multis diversisque suppliciis affligi. Eo⁴ autem tempore

Saeviente
persecutione

Lemma. — ¹ martyris add. L 3, 4. — ² 1. — ³ contra L 4. — ⁴ christiane L 4. — ⁵ immolaticios L 3. — ⁶ eodem L 2, 3, 4.

(1) Mutatis imperatorum nominibus, iisdem paene verbis exorditur Passio S. Areadnae, BHG. 165.

ἀνατολικῇ